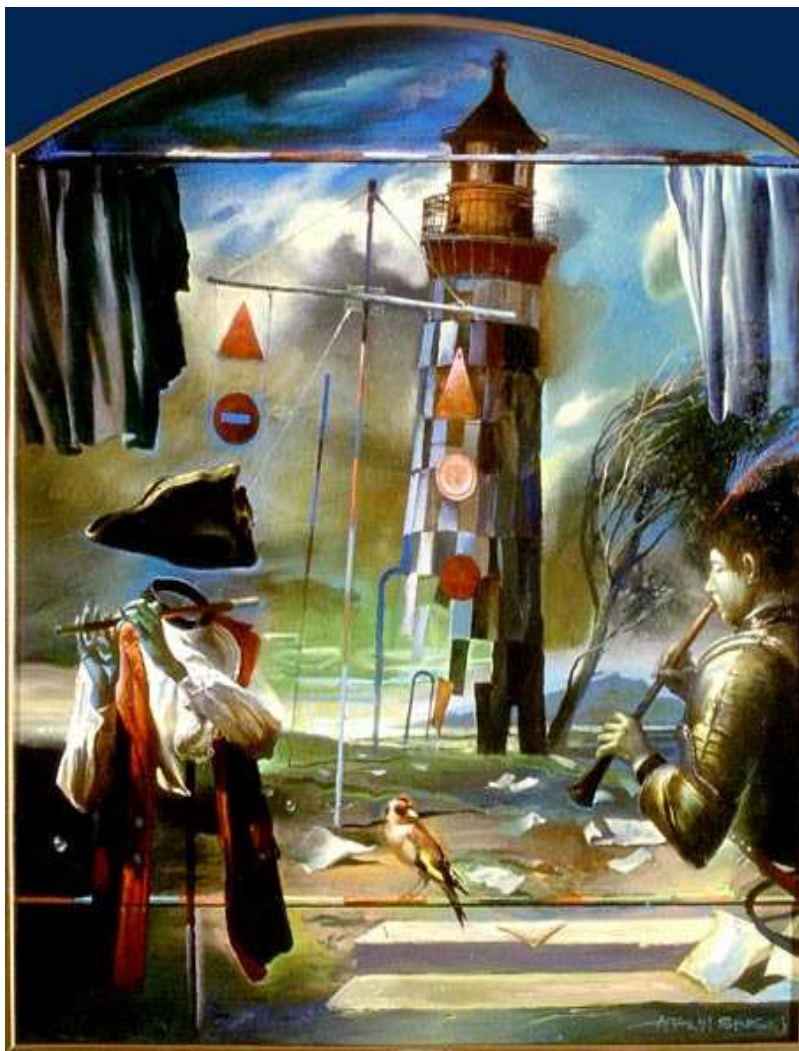

Радомир Д. Митрић

У Н У Т Р А Ш Њ И   В А В И Л О Н

У Н У Т Р А Ш Њ И   В А В И Л О Н

Арт принт, Бања Лука, 2008.

*У пролазним живим телима две се струје боре:
успон, ка грађењу, ка животу, ка бесмртности,
и пад, ка разграђивању, ка материји, ка смрти.*

Никос Казанцакис

P r e f a c e / D e c o n s t r u c t i o

Свим будућим Суматраистима

Досезање Суматре

У мркој гаснемо ноћи, бездомни,
бескрајно тужни и одвише груби
од стихија рата, обречени суштаству,
аркадијски снени, иноплемени,

слутећи како преко поља,
ангелоусрдни допиру гласи,
безмерни, предати ветру исконском,
који наше мијазмичне душе, у житу

заспале, позивају на узгон, горе,
ка врховима суматраистичких планина,
катарзичном послању, што нас сабира

у Књигу Постања, којег заслужујемо,
тек када пронађемо смисао речи,
раздешених у унутрашњем небу,

растворљивих у ономе после, увек.

З и д а њ е к у л е

јер мисао о делу мора бити вечна...

Сенке, зидови

Слеп од ћутања полако мрем,
онемео од убогих тужбалица
вашљивог света, од прекора
који ме надраста као обиље тишине
језерске птице и биље, ћутим,
а у том ћутању велик сам као пустиња,
у сенци моје док је боравиште,
у пустоши где се тешко узраста,
у песку који прекрива вавилонски шум,
ту где душе почивају у злату минулих
векова, а Семирамидиним небеским
вртовима круже гавранови и песници
које залутали Хермес учи оштровиду.
Тамо преко свода Борхес још увек снива
градове у глини и иако слеп говори
о светлости, о јутрима која нас губе
обешчашћене и празне, али поуке
нема у стварности коју нисмо довољно
јакo измаштали да би трајала након
наше порозне и бескрајне смрти.

Dissonanze

Свет је кула вавилонска. У времену
без простора, затрављени смислови речима
кад су и кад ратују разметнути Језици,
док обгрљен празнином гаснеш као сенка,
негде у Босни, где је смрт као планински поток,
хладна и пребрза увек, а нико се не обазире
на твоју древну глад у трену кад тешко је довољно
бити човек, у простору без муза, где се трули пре
клијања.

Песме, неиспеване, појели смо давно, светлост
је казна за наш превечни мрак, остали су ожиљци
који су страшнији од ридања. *У неразумевању*
је суштина, рече ми песник с којим поделих вина
бутелку, а нисам ни знао да је већ с оне стране, док су
градске сове придворички кљуцале јефтино знање
по околним улицама. Схватам, родити се, значи
отхрањивати своју патњу, меланхолију коју дишемо,
тешки као собови, као млинови којима статика
камена и паучине не нуди сврху постојања.
Треба отићи. Али тако да путујући допутујеш
у себе. И у себи потом подићи кулу. Коју ни ветрови
ни даждови срушити неће. Нити вековна смрт,
коју хранимо. Свакодневно.

Зидање куле

*Шта сам то зидао
и гдје бијах подучен грешно?*
Даринка Јеврић

У осами умиру сове. У бесловљу
безречне тишине. Под крошњом каквог
бора заустављеног у јесени столећа,
у мртвозорју, док руши се твоја лична
Картагина. Слово ослабљено у времену
галомирајућег ништавила. У годинама које
прекрива песак, на обалама које нећеш
никад више походити. Шта си то градио
и рушио, невидљиви анђеле мога срца,
да ли, еквилибријум туге у хербаријуму
ћелија које одгојих за гробну смрт.
Канцерогену. Тежу од Јудиног пољупца
и Вендерсових филмова. Који плачу
сада никад остарити у мудрости неће.
Као Рилке. Као Буда и Лао Це. И Один.
Нити ће у туђем телу сазидати храм.
Од љубави. Која је ако те порекне, страшнија
од саме лепре коју ти калемим ветар на једро
тела. Буди пепео, препелица сачувана
за ливаде рајске, *буди изнутра стена,*
без страха од претварања свега видљивога
у прах. Ако си шизма, одбегао самогласник
из азбуке савршеног Логоса, како ћеш
постати глоса вечног света, хармонични
одзвук гласа којим те Бог и сад ословљава.
Ологословљава. Како ћеш кад ти отупе
чула а ти заборавиш куда да упериш
унутрашње око. Около тебе кад Ад обвлада.
А крај тебе не буду руке које су начиниле
кулу, од суза. Од светлости. Која не познаје
грех. И које исконски знају да се Апокалипса
већ догодила. Ако је веровати Шаламуну.

Расипање

Та сенка што ме сад скрива
заправо је моја смрт која је ишчилела
из мене и настанила се у овом
разбокороном свету, у моје име,
и ево је сад како корача површином
воде, уместо мене, кад млади месец
шири своје кржаве руке.

Све заправо почива у издисају,
у стварности што је недосегљива
попут огледала у којем је видљиво
само наше странствовање, живот
као изгнанство вечног трена
за који свет шири своје трулежне руке,
али га одбија наша неверица,
док обитавамо у лажљивој светлости,
у досади и гордости, а наше тешке руке
расипају песак нашег постојања
у овом свету што наличи фантазми.

Унутрашњи Вавилон

Јер уздићи ће се само онај, који паду беше вичан.

Сазидао сам град у својој нутрини,
кулу од речи небопарних и понизних,
етерични дворца скрушеног равнодушја,
у којем је зрела моја духовна храна
као у питосу, лишена додира профаног
света, па иако обитавах у том свету
парадоксалне опречности, нисам се
обазирао на њега, док су се оке мене
рушила царства, Јуда издавао Христа,
нестајало Златно Доба. Бејаш недодирљив,
у себи, изнутра, издвојен од спољашњости
која пориче сваку унутарњу пуноћу, свако
унутрашње изгнанство, лебдео сам у слободи
ума и нисам пуштао звер да ми приђе.
Пролазиле су године а ја остајох исти,
упркос свему што је падало на мене,
са својом смрћу саживљен, бејаш срастао
са пространствима укореењеним у моју бит,
у којима је све тужило, све ме радостило,
док је свет ћутао и тонуо у дубоки сан,
а глас што ми је одзвањао у ушима
говорахе ми да је све таштина и да сањано
ипак не премошћује оно земно у нама.

Les Bruit des Voix

Речи распињу и данас
као у Христово време,
што мање знаш – то боље разумеш
које је твоје место у свемиру, у свему,
док Вавилон шумори у генима нашим,
препознајем у том шуму његове обресе
и обресе исте архитектонике, куле знане
под утопистичким именом Југославија,
сазидане тако да је прилично и ветру да је разори.
Да бисмо тор(г)овали, требисмо једни друге,
усуд сами смо себи, гето саздан од мемљиве
свести по којој само дисасмо устајали ваздух.
Време кад стоји, демони пирују,
проста је то аритметика, балканска,
где је, због наивности, борба Добра и Зла
највидљивија, тај вечити дуализам, у крви
нашој записан, добују речи по добошу коже,
јуришају једне на друге, брат брата
камом кад удара, због лоше карме векова,
есхатон кад лажи зденац отвори, док испод
маски што не постоје, лажемо једни друге
да не разумемо људскост. Између нас.
Јер смо ми — ти, који и Љубав проказати успедосмо.

Говори Харон, песник над песницима:

Да, страшно је проклетство бити песник,
истодобно бити весник божанског и ђаволског,
гацати кроз тмину и мрак, загледан у плавет
неба, смртнији од свих, а ипак бити узвишен,
и проћи дантеовски пут, од Лабуда Малармеовог
до Бодлеровог Албатроса, заробљен у властитој
гордости, слутећи неслутљиво, немоћан
да искажеш све што те тишти, имати Смрт
за најбољу другарицу и слушати њене вечне
придике о несавршености људске врсте,
док верујеш у супротно, увек на губитку док си,
увек незадовољан, увек окружен празнином
од које зазиреш, испуњавајући утробу, смислено,
а опет живећи у вечном страху са питањем
које ти одзвања у ушима: *Да ли се све дешава
само једном*, према старој Хераклитовој мудрости,
или пак, према модернијем монологу Поовог Гаврана.
Да, страшна је благодет бити песник,
истодобно крилити небесима са ногама на земљи.

Свакодневни Каин

Срце је лира на којој ћудљиви ветар
свира тужне акорде неке давне кантате,
у дубокој, готово лаокоонској тузи,
на путу од ових мортуарних* средина —
вештачких рајева где царује сплин тренутка
који нас дуби изнутра као време
негдашње Панонско море, па све до
плавети досегљиве једино нашем пепелу,
или пак души која ће ишчилети увис,
у неком ведром јутру, што није ни
налик овом, у коме је горе од заборава
изгубити љубав вољене жене,
у безбратном свету који нам не нуди
своје окриље но само могућност потонућа.

* *смртних*

В а в и л о н   о п и с а н   п е с к о м

*Некада си
са неколико реченица могао
да пређеш пут од много година.*

Димитри Даскалопуло

Calcutta blues

Јутром, овај град је тиха пустиња,
предвојена на живот и смрт,
где врапчев псалмопој пева о празнини
док на другом крају света неки зен мајстор
ужива у најсуштинскијем удивљењу светлости,
а утиснут поглед у јутарњој капи дозива слике
у сећање, претварајући их у ћилибаре успомена.

Бити негде другде – то је свакодневни Тао,
удишемо и издишемо, вешти смо сужњеви
земног и небеса, лелујави као алге, свесни
једино тога да је душа неоткупљива,
али се може даровати ипак, о чему, можда,
и сведоче неке древно написане речи,
некад давно, на бамбусовој трсци,
које у овом часу читам у неслучајном погледу
неке азијаткиње, чији је осмех друго сунце
за мене овога дана, непремериво је трајање

у овом свету, где се лађе што издишу
у тишини готово никад не преобразе у звезде.

Стагира

Некада пун живота град
што почива сад празан
у бременитом времену, памти ли
прегршти мудрословних речи,
домишљених на његовим улицама,
низ које данас силази планински ветар,
тромо и поводљиво, можда слутећи
присуство богова што давно заспаше
у мермеру, у наше име, а светлост
мудро ћути и румени гроздове
по оближњим виноградима,
док ослушкујемо гласове из равнице,
(којих можда и нема више изван нас)
док говоримо о трајању, мислећи
на скончање, плаши нас бескрајно
та смрт што нас полако надраста.

Салцбург

Април је најблажи месец,
у пролеће кад је земља најближа
вечности и кад мртва, опет оживљава
древно чудо звано живот, у клијању,
док ветар силази низ Хајлбрунерштрасе
радосно, одозго са тврђаве Хохенсалцбург
и меша се са звуком Моцартове сонате
коју свира нека бесмртна муза,
рукама неког овдашњег свирача,
ту, у Томазели кафани, где дрема
какав квазифилозоф, затворен у свој
бурни свет, Вавилон унутрашњи.
Ако подигнеш поглед, видећеш
Алпе како сијају као поларна светлост,
ако ли га, пак спустиш, угледаћеш
дечака налик Тракловом Елису,
како тужно ћути, ослушкујући бојажљиво
тишину сутрашњице, пред неизвесношћу
будућег, али у дубини душе своје знаћеш,
пред зидовима Мирабела, као пред капијама
богиње Иштар, како једном даровани живот
никад не гасне, и по први пут у животу
можда ћеш бити храбар, осећајући,
чудну, однекуд добро познату, близину раја.

Београд, скица памћења

Под златном куполом неба школица
Кортасарова исцртана, из чијих квадрата
сијају позната лица, смешећи се на чудни
ветар што ти обавија тело терајући те да лебдиш,
са места где си најпре спознао да си човек,
на углу неке две наизглед небитне улице,
док те шиба поглед френетично лепог фемининума,
извајаног у тренуцима кад богови пређоше меру,
мниш, широк је овај град, као Атлантик, са душом
за све, док ћутиш, столујеш, а Калемегдан
ти је под ногама, силазиш и опет се успињеш,
у свој радости и свом болу света,
древном лествицом, изнад града, од којег
се не можеш растати, као ни од вољеног портрета,
а који ти је толико близу срца да те најбоље
именује, након толико година које ти не могу
заметнути траг, о чему мислиш сада док
Рави Шанкар неусиљено свира светлошћу,
по цитри, као овај град по твојој кожи, знаш ли
да си савладао још једну тешку лекцију о узрастању,
док мислиш како се не може бирати место рођења,
али се може бирати место за починак. За ћутање.

Виминацијум, декаденца

Древно сам добио писмо,
не разазнајем од чије долази руке,
али познајем доба из којег потиче,
ипак, оно стиже у трену кад свет не разуме
поруку и ломи се, између странпутица,
што скрајњују културу и јефтиних
додворавања истој, у технолошкој ери која све
затира, вани снег је, и пахуље су модерне
елегије којим нас небо жали, а глина
из које потиче писмо није терет сну
панонских царева што спавају под њом,
који вероваше да је смрт заправо драма што се
разрешава чином путовања, са завесом од земље
на одру и драма која има расплет на небесима,
или већ како заслужиш. Јутро је, и варвари
су запосели наше агоре, нико не долази,
нико се не враћа да спаси срушени Акропољ,
нити су речи више толико важне, шуморе гласови,
о Великом Праску, о Великој Пропасти,
и о томе како митологија више нема примену
у доба кад девичанство скоро и да не постоји,
људи и бродови се не управљају више према
звездама а зачуђен археолог гледа како
древни пергамент из мојих руку истрже
врли и нови владар света, стари знанац Марфи.

Острво, кула, светионик

Свет никад није довољно осмишљен
да би описао стварну патњу, за коју је
потребна јача другост која не одумире
тако лако као код Кеноа, *причам ти о томе*,
леди ме мисао миметике лажне, аритметика
привидне бесконачности, *добро би било*, кажем,
бити једрењак белине, негде у Сибиру,
светионик светла негде на Гибралтару,
у равнодушју без кончине, отпочинути,
у зеленој исландској равници, налик онима
из приче о Сигурду, тако безбрижно почивати
у вечној магли доброћудних планина, бити пасаж
на Невском Проспекту, бити негде другде,
а у ствари бити свугде, не као сад, човек
на путу за Лазарет, без иког свог, блед,
урастао у своју смрт, као уметнине у Ермитажу,
пита се, како умрети, а не видети Белу
Фиренцу, Бургтеатар, базилику Сан Витале,
или кедрове цркве у Подмосковљу. Градимо,
а урушава нам се, од краја ка зачелу, па ипак,
у том протицању, једино смо то што јесмо,
само једна Шубертова кантата, трачак светла
на платну фламанских мајстора. *Острво,*
кула, светионик, ослушкујем изнутра, вертикалу
можног спасоносног путешествија. Мозаик
какофоније којој се не могу одупрети. Док пишем
из своје смрти. Кабаљероса устрељеног на плочнику
Ла Хабане, анестетичног изгнанника у огледалу
у којем се зрцали свет одозго. Свет одоздо никад
није довољно стваран да би постојао. У опису.
У матрици. Коју разбије први сан од мескалина.
Па ипак, кажу да су чудесне очи светаца које
наслика Рубљов. И Хуан Корија. *То је то*,
имати прибежиште у сећању, тачку ослоња.
Имати сан који спасава. Јак попут Дирерових гавира.
И шта да нису измишљени богови, малахит
или азурит. И детињство као вечни мит. Авалон нада.
Тац Махал суза. Које су еутанизирали за казну.
Због оних који имају страх од непрепознавања.
Јер се све заправо дешава да би се затворио круг.

Добој. Палимпсест ветра

Ослушни како песма силази низ стубе,
са високе куле, катарке неба, древна песма
неког словенског свирца, на истом месту
где је додир највећа светковина простора
и где ветар милује предање као павит, лоза
или бршљан што урастају у посвећени камен;
наслућујеш ли како се комешају Језици
под зидинама, као ономад пред битку,
или то само тај исти древни ветар свира
тиху фугу на каменој харфи минулих векова.
Ако се успнеш више, то је јасан знак да си
постојанији, ту где птичији пој никад није исти,
где се не осећају међе света, а где су звезде
сасвим близу, надхват руке, као у време
обласних господара, кад је умрети и волети
какву котроманићку принцезу имало
сасвим исту вредност, о чему говори памћење
у камен урезано, као речи у ову песму,
данас, у ово необично мајско подне, пред кишу.

Анди, ако икад се сетим

Топла преподневна кафа,
над којом дим сфуматира,
док бледо зеленило у мени,
коме не знам исход, наликује
на оно у једном фрагменту
Хокусаија. Време што нас
распарчава сваког трена нам
не дозвољава да будемо близу
формуле одгонетања света.
Ни кад бисмо, посматрали одозго,
као птице, те врхунске естетe,
а не погледом што нестаје, за горама,
свет што се крије, као утуљена светлост.
Како се огледати у зеленој души
планина, тако далеких, тако снених,
док се со живота пребрзо у смрт раствара, у нама?

Wibe, на крововима Загреба

Град, always, у озрачју азурно-плавог,
седимо на крововима с којих
се боље види свет, са дланова неба,
то је вансеријска шетња о којој маштах
док бејаш Мали Принц, дуваше неки чудан ветар,
а ствари играше у неком чудном ритму,
у духу споре салсе, у уху док маг
Рундек призиваше музе, у даху анђеоском,
чак је и Тин Ујевић изашао у шетњу,
те ноћи, чудећи се пасивности данашњих поета,
превише пију, превише пуше, а све мање мисле,
рекао би нам негдашњи капетан балканске поетске
пловидбе, тада, одлазећи у неку таверну,
резигниран јефтином свакодневицом,
ипак је дивно бити на месту где радо станују музе,
које препознаш у очима пријатељица, отуда,
ту на Медвједграду, под дрветом каквим
под којим се садашњост увек изнова догађа.

Мала дунавска елегија

Речи отичу као вода реке,
неповратно, мним, док надлакћен
на своју несавршеност посматрам
како гасне још један дан, птице
краду моју усамљеност, кроз траве
гледам како испарава вода и претвара
се у ваздух, чему и човек целог живота
тежи. Филигранска прецизност туге
у најдубљој пори моје душе исцртава
мост налик Pontifex Maximus* којим
ћу се ипак вратити у првобитност.
Првотну битност. Ћутим, носталгишем,
у мени прошлост зида будућу кулу,
од камења налик оном од којег је саграђен
Трајанов стуб, стазе којим никада нећу
проћи утичу на мисао о бесмртности,
тек сад верујем Шелију да нема ништа лепше
од лета шеве у небо и да је то суштинска поезија.
Остати то што јеси, заправо, у протицању.
А не бити сасвим сам и говорити разумљивим
гласом, зазвучати у Химни света и бити
делић те савршене партитуре, једна кап воде
у мору, зрнце соли или песка, реч у вечној
Творчевој мисли. У бескрају. Једноставно
бити мирта, са кореном који ураста и узраста.

* *Трајанов мост преко Дунава*

In Trieste I left my Heart

Као Рим и Константинопољ, са својим
ветровима, сунцем и голубовима,
и овај је пребели град вечан, у који дођосмо
јуче, док се Јадранско море доброћудно
мрешкало, исконски, када наликовасмо
наровима који изненада прсну, дарујући
свету душу своју — оно највредније;
заиста, овај град је вечан, и кад га први пут
видесмо, знасмо то, беше пролеће и рано јутро,
кад дођосмо да се одазовемо призиву
божанске речи, коју данас још увек именују
Поезијом, свирала је нека радосна музика,
која беше у неком чудном дослуху са музама,
са нашим унутрашњим гласовима;
све ноћи наше беху без сна, и све је живело
и дисало неком невероватном енергијом,
у то време, чак је и камени Џојс одлазио
са нама у дуге ноћне шетње, на што га је
корио строги и одмерени Рилке, однекуд
одозго, из ваздуха, а ја се питао, тада,
има ли важнијег места на свету, од места
где си бескрајно радостан јер си пронашао
браћу и сестре за које ниси ни знао да постоје,
као ни друга мајка, али у исто време,
и бескрајно тужан, јер већ мораш поћи дому
своме, као дивље гуске над твојом главом,
док ноћ је, а Колтрејн јако, јако дуго и тужно
свира у твом уху, са срцем за све, као и Трст што је.

Baghdad Café

У океану песка речи су излишне,
крвотоком духа еони досаде брује,
успавали смо господина Когита,
из рупе на његовом челу
још цури сок живота и скорупи се,
на истом месту где неки пијани
војник купује историју за један
амерички долар, а ти осећаш како
древна Персија тешко дише под песком,
ако погледаш кроз прозор
видећеш свет тупо загладан у прошлост,
као смртник који чека хитац
пред стрељање, видљиву смрт.
Мој отац писао је песме,
ја их записујем у фрагментима,
а мој син вероватно уопште неће писати поезију.

Разгледница из Босне

Утихнула је песма коса. И дрозда
из високе траве. Пелин и драч су
надрасли наше главе и некадашње градове
на висовима. С којих ћутљиви гуштер
слази, низ зидове кула, низ рамена стећака,
по којима бивши ратови исцрташе мозаик
од шрапнела и танади. Нигде те нема,
добра моја земљо, а сви те присвајају,
ипак, немајући права на тебе они који се
позивљу на то, а дођоше с других страна
света. Петсто лета и зима је прошло,
а ти се и даље не освешћујеш, нити ико
може да прочита твоју поруку, у овом
галиматијасу Језика, у суморном свету
који нас поништава сваког дана, све више,
а ти и даље ћутиш, укотвљена у хрбате
планина, као каква древна панонска лађа,
самујући пребела; тужна је твоја судбина,
али уздићи ће се стег твој у онима који
не припадају границама земним, крине
бели, којег Азуру небеском дарова Син
Господњи, Онај чије се лице још огледа
у очима горских језера, у питорескним рекама,
у нама који писасмо о теби под светлима
свитаца-свећа, у вековима који те никад не
предадоше Забораву, о чему посведочих,
*в ово данашње времја, аз прегрешни дијак
Радомир, в скудомију свом а в Западних странах,
в жути Пливској, под древним градом Соколом.*

SMS за непознату, Сарајево

Сликам тај град рукама, мислима:
по плочнику сећања, у полумраку,
птицу у камену заборављену што пева
на одсудном језику, исту улицу,
под светлима неона, шапат древних кестенова,
у Вилсоновом, док ноћ стигматира наше боли
и претвара их у ветар, премало је времена,
знам, за ћутање и дисање, под претешким бременом,
у балканском Јерусалиму, све док ти се распада
под рукама, у страху од празнине, на месту
где сатови различито бију, уплашени од пређашњих
ратова, али човек којег гледаш под овим сводом
може ти само добра учинити, ако не затражиш више
но што ти може дати. Лав је успаван у нашој крви,
а кротитељи одбегоше на друге стране света,
остављајући нас пометене у бурама, немоћне
да се препознамо, у другима. Сликам тај исти град
срцем, душом, и прво тебе насликам, жено
коју давно видех, док је јако кишило, ти, која
растеш у мени са годинама, и мада ми не рече
ни једну једину реч, ја знам да си ти више ја
но што сам ја то сам, чак и сада, док се сећам
како те трамвај односи у невид, ти што си загонетнија
од Марије Магдалене, од Лилит саме, ти која си
сва моја несталност и данас кад пишем ову песму
речима што горе као вечна ватра, као птица која
одлеће на Југ, као твоји кораци чији бат још одјекује
у мом дечачком уху, урезујући дубоко у мени реч *Љубав*.

С в е т л о с т   п р и б е ж и ш т а

*Тако је
као кад бих се кроз крваво грање
пробијао ка светлости.*

Генадиј Ајги

Coast*

Ово је, изгледа, трен кад се дубоко ћути
у духу, и кад нема музика опева свет,
певајући о добу испуњења, простор
је сажело време (или је пак обрнуто),
птица нека док ослушкује речи, само њој
разумљиве, нека тиха туга је између нас
и ствари, док све ћути и тужи - руше се
куле познања, и неми свирци беру плодове
те древне ћутње а тела наша губе плотност
као брод који потања. Ускоро ноћ ће пасти,
потоња, а где је окриље за нас, неколико немих
и немирних посматрача слике, нас неколико
бисера у вавилонској шкољци света, на обали,
на којој би требало да се преобразимо у децу,
изнутра, ветар кад буде говорио гласом вечности,
док боје буду бледеле на древној позорници
елиотовског света-пустиње, који нас и сада
неумољиво разграђује. *Сиђи у себе, ти који
желиш да се успнеш*, дубоким гласом говораше
у мени тишина, суштаствена. Мој унутрашњи светионик.

* Уз истоимену насловну слику, Сергеја Апарина

Сан о библиотеци
(према Алберту Мангелу)

Х. Л. Борхесу

У заборављању небитног је памћење,
исконска *causa definitiva*, по којој тело
мора пасти, као Вавилон и Александрија,
и опет се уздићи, постати храм речи,
у призиву божанског, отпорно и на ватру
и на приземност. Ипак, страшно сведочанство
о томе јесу данашње библиотеке, где речи
одумиру полако, призивајући анђеоске руке
преобразбе, хвалећи само бивше и будуће,
а никако садањи тренутак, у коме леди
кобна помисао *да ће се све распарчати*
у фрагменте, које ће једино спојити у целину,
у књигу, Онај што нас створи у неком давном сну.

Etericon

Дисање је дар ваздуха,
дар богова, начин како превладати
границе видљивог света а остати
веран неизрецивој суштини, ономе
што скрива љуштура плотног,
топла шкољка времена, оивичена
смрћу и рођењем; оно је заправо
живот, између удисаја и издисаја
где смо пробудили свест, дисање давно,
дисање у којем напуштамо свет,
у речи тежој од постојања, од звука,
од пада најтише капи, од стварности
у којој простор не зри тако да се свет
изгуби у видокругу умирућег
пре него његов дух у етер пређе.

Дисање је дар светлости, која нам треба
да бисмо смели заноћити у мочварама ума,
оно је знак да смо део бескраја, а ми, трске
које дишемо нисмо ли само цртеж чуда
у некој благој руци која одолева ветру.

Bosnian Nocturno*

Гласове, гласове памтим, уловљене у шкољке
успомена, уз које одрастах, док је у мени зрела
мисао и светлост, између очевих одлазака
у Венецију, када наликоваше Бродском, или пак,
док је као Јејтс јездио ка Истамбулу,
увек доносећи нове књиге, са тих путописа.
Беше то свет о којем је испредао невероватне приче,
док је мајка ћутљиво слушала у углу дома, као и ја,
о Медитерану, о плаветнилу Средоземља и
у чему је чудо које крије Santa Maria Formosa.
Ни сањао нисам тада, шта ће рат донети са собом,
– најпре силну буку која је убијала децу у нама,
док се стара госпођа Смрт шепурила око нас,
одводећи мог старијег брата ка неком другом небу,
док смо губили осмехе, а око мене се утишавали
гласови драгих особа, и – најпосле, меланхолију,
неку тиху тугу, као из песама Силвије Плат,
које тако радо читам док је падала тама по нама,
тама нека ратна, балканска, претварајући нас
у тишину. Али као у Причи о семену и сејачу,
ја веровах да и мени беху намењени дани
у којим ће срећа доћи и имати женско лице,
о којем је дивно певао Борхес у својој Химни,
лице што би поделило моју осаму са собом,
а тишину заменило речима у којим дише Логос.
Рат је минуо одавно, гласови су оживели у нама,
гласови наших молитви, којим израстамо до неба,
док ја свом нерођеном сину, доносим књиге,
да га чекају као што су и мене чекале, на почетку
пута, на животној стази, од исте Венеције
до истог Истамбула, између којих откуцава
срце Медитерана, Босна, моја овидијевска
Ultima Thulae, из које никад нећу отићи
толико далеко а да не могу бити у њој у истом дану
када ми се носталгија јави, као овога часа,
када вече пада, на путу од Гдањска до Сарајева.

* 1. награда Међународног конкурса за поезију "Castello di Duino", 2008.

Оживљавање сенке

Гледам те на јави и у сну,
кад ветар раскрили ововремене копрене
и кад стане, у миру наслућујем твоју суштину,
тако блиску, а тако далеку, која одваја видљиво
од неизрецивога света, одваја и спаја
распуклу земљу и млада месеца што се огледа
у делти реке, док се налазе (и тако одвојиви)
у истом смислу огледања, негде између ваздуха
и празнине, а ваздух, тај сведух што нас опасује
као књига и сенчи нам бокове није ли израстао
из истог пупишта да нам узноси веру.
Лепо је бити савршен, деловати као део неке
унутрашње целине и бити плод неког невидљивог
света због којег све и постоји, све се гласа,
ћути и немушти, због чега памтити излазак треба,
дах клијања, ницања из мртве глине, памтити
милост спруда у олујама, у часима кад су нам
везане руке, а пепео који се сећа бивше ватре
има твоје тело и твој дух који још удишу шуме.

Праксителов реквијем за Фрину

Тело налик напетом луку у пуном жару битке,
Фрино, твоје беше, тело које напиње страст,
и какво још не виде смртника око, нити бози
што су ходали наузрак људима, тада, кад те видех,
у време Великих Панатенеја, онда кад ми Зеусова
муња срце прободје, белином твојих рамена,
бељих од пене таласа из којих Афродита у пуном
сјају изађе, кад спознадох да ништа страшније,
од тога нема, Ерос кад насели ми срце, у трену,
из скривеног излазећ' вела, у свом слатком болу
и светом. Па још, кад си дошла у мој атеље,
нудећи ми нагост свога тела за торзо,
као да шетах сунчевитим олимписким вртовима,
у рану зору; но паде сакрамент тела, срушише
дело мојих руку, и кип достојан Фидије, у блато
паде скрхан од стране варвара зависти и злости
преданих. О, свете, толико туге у мени беше
да бих могао испунити сва мора света! Али ти
све превлада, оптужбе по којима не смедосмо,
твојим телом приказати Афродитину лепоту,
горе на Пропилејима, уверавајући судце, у тврдње
своје кад хитон дотаче земљу, о чему посведочи
Пausаније, а не ове моје речи које расух у ветар,
да си била најсличнија богињама од свих смртница.

Утискивање

Свет улази у мене као пејсаж у песму
Ли Поа, док левитирам у некој мандали
од облака који пониру у небеса, руше се
унутрашње планине, јутром, кад лађа духа
пристане у нутринској луци мене, мојој утроби,
после сна; моја истинска мантра је славуј
чији пој скривају далеке шуме, тако сам далеко
а тако близу себе, у неком малом граду,
у којем обитавам, налик сужњу - али сваки
је мали град помало Итака, бивајући испуњен
неком острвском тугом, сијајући неком готово
вермеровском светлошћу, свестан свих наших
долазака и одлазака, нудећи нам гостољубивост
склоништа чија је ширина попут архипелага,
у којем покушавамо преварити видљиву смрт,
која временом црта своје присуство на нашим
телима, на нашој кожи, док смо све самљи,
док прелазимо асфоделске пределе, још живи,
у некој самоћи страшнијој од Гулага, радује нас
смех који допире изнутра, светлост сабијена
у нас, са годинама, сунце пресељено са неба
у наша рушевна тела као светило путу који следи.

Баобаб, ехо даљине

Судбина света је записана.
У твојим жилама, првотно дрво,
и мој је лик давно утиснут, испод коре,
у годовник времена, изван видљивог,
расте чвориште ветрова и птица, у клици,
сенка коју премрежавају крила анђеоска,
у сећању на заборављени предео,
у древном дрвеном лицу човечанства.

Сунце сажима речи, рачва се тело
као језик изгубљеног раја, пулсира
у синкопи духа, предвојеног на *овде*
и *тамо*, душа што памти боље време,
мртве и радост. Узећу плод твоје самоће
да ми буде име, претку давни, од тебе,
којег не могу видети моје очи, али
осећам твој дах, у свом даху, у крошњи
која дотиче небо и слави древно слово,
кажу претходивших векова, и јутро

мога постанка, у Медитерану, у окриљу
твога гнезда, Творче свега, када ме створи
од воде тога мора и Земље, у које удахну себе.

Corpus Elegiarum

*јер шта је звук звона и бруј речи,
ако не звоне у нашим срцима?*

Синопис последујућег времена

Жалим за вама,
године неопеваног света,
над којима нисам властан,
часи утонули у меланхолију
без одјека, дани без надира
и зенита духа, секунде бескрајног
протицања узалудности свега,
које хибернирају свест, и то нам
никад неће опроштено бити кад
будемо на крову света, као слуге
или као краљеви; Не певај ми
ако не знаш због чега певаш,
флауто одбачена под скутове неба,
не лечи ме, но ме и ти разречи,
да не дођем до речи, птицо,
што не враћаш давно позајмљени пламен.

Тиресија, осамљености

Одувек сам вас волео, тихе
медитеранске ноћи, топла братска
предвечерја мога дечаштва, која
дочекивах у хладу каквог бора, мирте
или маслине, док је светлост тихо зрела,
као у неком магновењу, ширећи око себе
ауру присности, сећам вас се, ноћи
медитеранске, ноћи бурне, које чините
да се и сада у мени узбуркају унутрашња
мора, вртложећи мој дух, изнутра,
памтим те јесење дане у којима је
влажни песак морских обала био једина
колевка, у којој заиста одрастах,
са кишама меланхолије, у којима туговах
као Јов. Нигде се, о, не тугује више
него на жалу морском, гледајући
како старац неки, налик Тиресији
из Хомерових причања, гасне, заједно
са својом сенком, мислећи на немогућност
људске природе да у потпуности досегне
пространство мора обгрљеног небесима.

Живети у старим фотографијама

Памтим град осмеха,
у којем вољена бића не одсуствују,
на путу од вечне празнине
до, можда, могуће вечности,
осврћем се, самлевен у капричо
потонулих векова, сећање сидрим.
Снатрим. Памтећи рат, који одведе
мог брата са собом и још га не враћа,
а он је отишао, носећи “Чаробни брег”,
Томаса Мана, под мишком и са тог
се “чаробног брега” никад није вратио.
Успео је само да ми махне задњи пут,
кад га видех, говорећи ми да *увек чиним
по својој савести и да стојим иза датих речи.*
Ако време има облик круга, како је
самоуверено тврдио Питагора својим Грцима,
ја хоћу да сам тамо, на почетку,
у телу бившег дечака, док ми мисао још зри,
а време нема облик клатна, као сада,
кад сам као Захир што се откотрљава у заборав.

О узајамности

Брату Владимиру

3.

Јеси ли сада сам?

Ехо се твога гласа у мени гласа
подневна сенко ветра што замичеш
у маглени дан, и твоје речи,
нема стихира христорисна,
звоне у дубини мог срца напев
који ме распиње до ридања,
напете су струне година које
те одводе у вековну тишину,
лено их пабирчи ветар,
а све је могло бити другачије,
како и записа у поласку рука твоја,
христочежњива, док дан се овај
не расањује јер га не буди
твоје присуство. Тиховање смо
истог ветра под азурним покровом
небеса, ти са друге стране гледаш
будно тиху исихију моје туге
коју радости сећање на твој осмех.

Самодовољност, по Сиорану

Одбегосмо у узалудне речи.
Сибири између нас откуцавају билом
гоњеног пред смрт, оставили смо
да пустош превлада никад речено,
то је оно што нас анатемише,
преухрањени бели вукови тишине,
у нама, кратак преглед распадања,
урушавање нескладних реченица
вековног смисла, у којем љубав
никад није довољно близу. Не моли ме,
остави ми прегршт речи да бих
ти могао рећи да је дуго припремани
крај који чекаш стигао и да трубе
Откровења најављују вечно ћутање,
и о томе како смо заборавили удисати
свет са чуђењем, празних руку.

Песников аутопортрет из аутопсије (кроки за бивше и будуће време)

То што некад беше песник,
а сада немо трупло што је, посматра
звезданим очима, он, тај исти песник,
сада пресељен у неки други простор,
гледајући а не видећи себе од света,
кроз ваздух безгласни, тај resurrectio,
светлост што се пресељава у неку јако
дугу космичку ноћ, далеку као кавкаске
висоравни или заирске саване, ту светлост
што севнуће каткад као какав ретки летњи гром.
Маказе тулпоовске, што ће, у сецирању
разрезати тело му, ослободиће лептире
заспале у његовим грудима, плаво ће,
затим процветати перуника, у куту,
у сећању његовом, док се буде осмехивао
на небесима, погледавајући одозго
из сунчане кочије на трагове своје душе,
отисак у песмама, погледавајући на плаве очи
дечака којег завешта небесима, успињању,
и на жену погледа вечито упереног у небо.

Тракијски предео без Орфеја

Онај што се кроз Хад гласио лиром
имао је меланхоличан поглед, налик
атмосфери Каравађових слика које
тако радо оживљавах у свом сећању,
лежао је можда као и ја сад, овде,
под овом липом, у овом сненом пределу
и филозофирао, у овој својеврсној оазису
досаде, то је била можда његова агора,
лишена безумља и јефтиних прапораца,
није губио знање кроз дуге шетње
по виноградима, као ми, само је гледао
у небо и птице над својом главом,
слутећи будуће светове кроз росне
јутарње измаглице, он, који нас је учио како
да летимо док стојимо у месту, имао је
тај поглед испуњен меланхолијом која
претходи животу, претходи смрти, у којем
назресмо да је прошлост једино вечна.

Фаунова елегија

Где је она жена, поринута у бескрај
моје љубави, негда, у сваки мој дамар,
у крв и магму моје плоти и духа,
којим сад пространствима корача
сама и далека и које су јој обале дом?

Овде је пролеће и цвеће опет пева
химну животу, глас се чује из дубина,
глас што звони бритко као твој подневни
кикот, вилинску косу памтим, јутра зелена
од твојих очију, кожу нежнију од свиле
коју додириваше моје храпаве руке
— страшћу каквог давног античког бога,
слутиш ли како и даље чезнем за тобом,
док твоја женственост гасне у неком
тмурном дану под пустињом-сводом.

Када би могла знати колико сам светова
саградио за тебе, својим рукама,
можда и не би туговала толико, светова,
за које никад нећеш ни знати да постоје,
ти, што си вечнија од Сапфо, бесмртнија
од Хелене чија љубав неразориву разори
Троју, перло потонула у морске дубине,
одавно изгубљена, која никад неће видети
светлост дана, затворена у свој непоглед,
срно остављена својој самотности, самилости,
коју не заслужује твоја звездана судбина,
заборављена, и заувек изгубљена као Атлантида.

Питам се где си, док море ми твој лик
односи, у неку далеку даљину, не разабирући
ништа у песку сем крстастих трагова птица
које на обали исписују твоје име још увек,
након толико година, векова, које проводим
пуст и сам, као октобар ненавикнут на прерану
кишу, ненавикнут на излазак сунца без тебе,
која спаваш негде, сама и далека попут врхова Урала.

Ева, птица и крчаг

Тихо, танки прсти ветра клизе
рубовима шуме, нежно расплићући
лишће, дозрело класје житних поља,
милујући површину воде, на којој
се огледа свеприсуство, намах,
дан је небески док сунчана невеста
служи биљу и лету, носећи крчаг,
приљежно уз своје бедро, извор
воде живе, не марећи за јабуку
што се докотрљава под њене ноге,
предајући се песми која допире
из унутрашњости крчага, можда
слутећи како ће преко свода доћи
њен драги, ка починку своме,
кад сунце у умину буде, притом,
не мислећи о знању, црву који изнутра
јабуку помно рије, а коју ће већ сутра
пронаћи радознали пастири,
сасвим случајно, поред извора,
с којег буде допирао чудесно лепи
и омамљиви птичји пој као сведочанство
једне љубави невидљиве људском оку.

Прећутани Кантоси

(летопис давних верса)

*ушли смо у срце џина
ја и моје сестре по ватри,
дођосмо по опрост,
а добисмо казне.*

Бесловље

Ходимо бесловесни, у магми
што израња из несувислих чела,
недорасли оном што је у нама,
оном што израста из зидова књиге.
Ћутање је знак да смо спремни
на непристајање, на неопстајање,
или се то време огледа у површини
која чами у бездубинском.
Јаснота једна, као кад дух у душу ураста,
а ми дуго, дуго ходимо у неку бескрајно
дугу ноћ, и ћутимо да би пустиње
у нама могле једном да проговоре.

Препознавање, Морана

Сви хаскији су поједени. Не преостаде простора ни у дневнику.
Јосиф Бродски

Још увек била је зима, и ја бејех непробуђен,
огрнут белим пелеринама снега, уморан од ходања
у круг, стајех у белом паперју мекоте. Тиха смрт,
сињора Морте, чекала ме је на ивици залеђене реке
смешећи се, поигравала се са мном, играла ритмично
свој обредни плес на мојим очним капцима, ледила
ми руке и замрзавала дахтање. Чекао сам спас,
анђеоски узлет из овог леденог сна, грчевито
пружајући руке, док је тишина пировала у студи тој.
Спремала се смрт за још једног спавача у белим
перивојим вечитог леда. Ноћ је била мрачна
у својој дубини, само је светлео снег, а небо беше
без звезда и месеца. Још два трена и ја ћу постати сен.
Угасиће се оно што тиња на самом дну моје
човечности где некад беше срце. Хладни борејски
ветар забадаше своје ледене иглице у моју душу
и само је требао још један трен да заувек уђем
у Бели Сан, опсенарију свега, која онесвешћује.
Тад видех да човек може стајати на ивици смисла.
Али шта тражих у том мору привидне белине,
кад не бејех ту, због ишчезавања. И док тражих
сећање, већ плутах на ветру, бејех папирна барка
у његовим хладним рукама. Бацан тамо и овамо.
Невидљиви вук који иђаше по мом трагу је одавно
почео да ми сише крв, видно. Знах једино то да чеках
неког или нешто, док ме је Морана љуљала у колевци
и прела, стрпљиво као Пенелопа, уверена у моју
мразну судбину на једној од ових снежних дина.
И тад сам те кроз полусклопљене капке први пут
угледао, већ припадајући оносветовном.
Испрва си засветлела на небу, сићушна светлост
звезде зорњаче, а онда си попримила грандиозније
мере. Широк видик поларне зоре, била си сама
Аурора Бореалис. Твоја светлост је оживљавала
мене у пределу, кад почех да осећам тело.
Одмрзавала си ми удове, љубила усне топлим дахом.
Игра живота прекинула је игру смрти. И ја сам
пошао за тобом, до твог иглоа, освешћен, засвагда жив.

Очишћење, тринаесто дело Хераклово

Бели бикови сна.

На путу прочишћења. Разуздани.

Увек побеђује онај који побеђује смрт.

Сањам. Са било које стране сам.

Скренућу ток реке право на своје срце.

Али је лакше укротити океан, ако му
познајеш границе. Чекам. Тринаесто дело.

Потоп. Безгласно ћу се предати

Харону-избавитељу. Иако то није моја
судбина. Али радо ћу умрети са плаветнилом
неба у очима. Јер морао је бити сретан свако
ко га је угледао макар једном. Над главом.

Бели бикови сна.

Не могу начинити уставу, коју вода ипак
неће пробити. Препуштам се летењу
као Персеј. Летим и тонем. Сасвим немогуће
чист. Умирући од жеђи. У глави док
ми је празнина, док имам још једн о дело
за извршење. Да све вратим у првобитно стање.

Бели бикови сна.

Неко ме разбуђује, везује врпцом снове.

Предајући ме заборау. И док се умивам,
снове записујем белим мастилом у сећању,
од којих неће остати ништа, за друге.

Бели бикови сна.

Које сасвим дуго сањам. Бескрајно сам.

Амброзија. Пејотл

Зар не чујеш урлик, у сусрет сну,
ватра пада на престо коме је упућен крик,
поклисари мрака, чешљугари слећу на образ.
— То ли су равнања срцу. Стрепњама.
Румен је спала, образ је белослован
кад накапље судба речитост ћутње,
откуда зов стиже под камен на којем стојиш.
— То анђео кали шапат бременања. Мењања.
Претворбе, кад негде испод кише младост
ларве засветли и крене суза што слепи,
ноћи не нападај узлет, душа кад закричи,
— то је сада предзнак смиривању. Свега.

Врбас

Памтим град, полегао по отвореним длановима
земље. Беше уснуо у наручју бога Аполона кад
га први пут угледах, некако издигнутог у тој
складној равници давних војводства, и некако
скривеног за незванце, као њен највољенији плод.
Испрва чух гугутање. Нежно попут лахора,
беху то тихе посланице добродошлице од душе града.
Беше чудно јутро кад уђох у тај храм муза,
Бакхо спаваше у парку, не базирући се
на плашљиви бат мојих корака, који, чини ми се,
још увек тамо одјекују. И чим одложих лиру,
не кренух на починак пре неголи испитам
унутрашњост пехара. А онда наступи тишина.
До сутрадан, кад хоровасмо, одзивајући се божанствима
Поезије. Град је на то мудро ћутао, у алејама.
А ја сам знао да сам нашао Златно руно за себе,
у одласку другом, још неукротивом Врбасу,
речном брату овог града, по имену и дисању,
а сво злато беше у томе да од тог трена више нисам сам.

Нереиде, шум мора

Хоризонт плав, утонуо у небуђење.
Месечина блеска и вода што мрешка,
мали жалови, ко бисери у тој шкољци
Азура, у немир се претварају и дрхте.
Море је нестрпљиво од чекања и такво
је да га цитра са оближње терасе једва
одржава оивиченог у крљушт острва.
То се Молпа и Аглаофона са протејским
ветром играју. Музика док се увлачи
у тубуле ваздуха, попут древних мириса.
Све је занемело да чује ту надземааљску
музику. И море је зашумело од милине,
пред сном, јер му успаванку певаше
Нереиде, најнежније кћери мора.
Напоследку ултрамарин тишине,
док сам корачао обаљем заборава,
јер има ствари које не смеш да упамтиш
Отада чекам да се тај тренутак понови,
будан изнутра, у истом плаветнилу.

Запис о Аргонаутима

Ein Lebensabend. Јуче је умро Тиресија.
Арго је разбијен у сумрак. Ма каква Колхида.
Заспасмо у Теби, пред зору, чекајући
да светлозарни диск обасја небо, El Sol,
скамењени у тршчару, храбрећи се сопственом
сенком. Ништа није остало, и многе стиже
крајња пошаст. Ветар се провлачи кроз
подбухла трупла и сише им плоти. Инферно
тренутка царује, као са Холбајнових слика,
Не излази у дан, јер смрт пребројава мртве,
превршили смо меру, а не спознасмо себе,
дрхтуримо у потпалубљу, у Платоновим
међупросторима. Гозбари грозна судбина
нама, госте се хадске птице, казна је страшнија
од Прометејеве, јер Златно руно хтедосмо
украсти давним боговима Истока, који
столоваше на врховима планина, док се
не сруши и задњи мост, о чему засведочи Пиндар.
На острву сазидаше кулу која ће касније
постати град, они који преживеше срџбу
с висина, и сад чекају отпуст грехова.
Ein Lebensabend. У којем *злато није споља,*
већ сија изнутра — што ми рече и лице под велом,
испод кога још не познах Медеју, Љубав саму.

Манифест умирућег песника

Кад и последња змија у мојим недрима испијеним
свуче своју кожу, ја знаћу тада да готово је све,
и чему зато плач моје руже у даљини, и пој,
Бестрага све! Доста! Пустите машти својој да ме
замисли кад ме не буде. Приђите угашена сунца,
у плашт ме свој, у гар огрните. Збогом јутарња срећо,
топле постеље, у којим медна уста госпа љубих,
збогом безимена гробља и безимене речи!
Заспала је глава под песком стварања, у црвљивој
утроби земље, под камењем олуја, ево траже је
оловна слова зимских елегија, она лете да је пронађу.
У магленом ритму зауставља их хладни ветар, ломи их
на пола, одрубљује им главе, али настављају лет
обезглављена слова. Дочекују их уплакани корали,
згажени рогози, муљевите жиле и окови за прастару
казну похрањени. Добро вече, мансардо разбијеног
чела, добро вече недозвани, жедни бедиуни,
трагеткиње, анахорети, лупежи свијени под узалудност
градских лукова! Добро вече вам желе непроживљене
ноћи, очи што извиру из вина Боемије. Неко залупи
прозор без стакла, отпаде с њега замишљени пејсаж,
прекорачи невидљива нога бисер без шкољке и гурну
птицу у катран. Зацвили кавез. Да ли си сада срећна,
визијо без мере, да ли си срећна сада кад ме нема,
јер за Ново Доба губим свако право, али још постоје
Мноштва, мада све је глуво. И гле, пропињу ме урагани,
сламају мадригали, док цурим са мача коме нема краја,
крв постаје пепео, глас хука столетних шума, а срце
сидро и слап. У отрованој соби засветли богињаво лице,
неодлучност тренутка, сивило предграђа. Убога рука
растрже застор и завапи: " То сам ја, слушкиња
непорочности и мемле!". Збогом фанфаре, на вас
ионако не свира нико, растрзајте облике, више ће
да трају, послушајем глас свој из грађа док нестајем.
Урањам у земљину флору, падају отврдле сузе док
зовем, али одазива нема. Кроз пшеничну клицу
струји моја душа, у сенци запуштене баште,
а хлеб је далеко — мори ме глад векова непроживљених.

Могућа скица лета

Пијавице врелог, летњег ваздуха
играју се с кристалима наших дахова,
титрају сузе зноја на нашим телима,
сунце над нашим главама је туч,
врео као тимпан од бесомучног ударања,
топао попут хлеба. Играш се с мојим
фосфорним телом, као ноћ са свицем,
у трену срце је вилин коњиц немира.
Треба се предати ветру. И теби.
Док Љубав узрева на трему, попут
сунцокрета и маслачка, имајући
вечно жуто лице, суштаствену боју
исконске радости. Коју је видео и слепи
Борхес. Даљина наших тела хлади
камен, модар од жеље, као наша тела
која су као оштра вина. Време је да
се пробудиш. Да се пробудим у теби.
Пре него сунце досегне зенит, да те узмем.
Себи. Неугасли сјај твојих очију.

Последња од исповести

Јутрос блиста свет на замишљеној позорници
пролећа, лепршају застори што скривају
двостраност, и све се креће. Лептири, хиљаде
лептира прекрива вапаје док ветар са далеких
мора доноси твој осмех, кћери чежње, ти плетеш
косе, и сунце се игра руменилом твога лица,
оно је као на портретима заборављених двораца.
И ја мислим на вечност, на непролазност ствари,
док журим ка пољима маште, журим као древни
хусар кад пође у војну из које вратити се неће.
Представа почиње. *Allegro moderato* и уводи,
али све тужи, бледа жена једна изашла је под маском,
играјући у колоплету живота. Сопран буди уснуле
птице и биље, то је обиље свега, један бескрај тренутка
који доживљавам, рапсодија мојих осећања. У углу
ока нема прошлости, јер садашњост је бескрај.
Ово је прича опраштања са оним што не могу
добити, а узео сам, то је искра у камену што се
једном јави и нестане заувек, ја не знам да ли могу
зауставити проток ствари, јер пепео зове. Изашао је
човек у црном, цилиндар је сакрио његов очај у очима,
а плашт ране, ја не познајем историју случаја,
али не верујем да се понавља, ово је прича опроштаја
где контраст слави, али није излет у лаж. Док нестајем,
све сам постао и све ћу бити заувек, да бих могао
убрати ведрину твојих заноса. Сусрет није обећање,
знај, он није истина, он није узлет, јер знам да губим
све, све оно што сам желео, што желим и што ћу увек
желети. Певај кнегињо моја, певај кнегињо раскоши,
певај, да пркосимо свему у игри Мноштва.

Анамнезис: нацрт сећања

Неке сиве птице што круже над главама,
јесен што успављује мртве, ту на ушћу,
где океан укотвљује реку и немир, речи
сабране у ћутању, живот што мимоилази
смисао и лира, одбачена мрско, уз обалу.
Полазећи никуд, из грмља док непој одзвања,
сусретљивост ништавног и свечености,
кад ромори нереч и пригрљује душу, душу
старца загладаног у себе, у вечно исти призор
који виде његове унутрашње очи, дечака
загладаног у неку блиску, плаветну даљину.
Унутра, то је зденац што сажима и памти
излазак у живот, извор памћења то је, у коме
је звезду могуће одгонетнути у дубини таласа
унутрашњег мора, и читава једна вечност у срце
похрањена, мирно, скрајнута засвагда да помири
сад и никад. У сећању на живот. На смрт.

Ф р а г м е н т и
о и з г у б љ е н о м п р о с т о р у

(м) о р а т о р и ј у м о с т р а д а њ у з а д в о ј е)

Крв богова још увек је на одеждама нашим.

Адонис

1.

Јутро као свако треће.
Ум сврдла тежина постојања.

Срце је слеђени хаику
у којем Бог издише и удише
свет свакога трена.

Мој брат је на небу,
ја сам под земљом, одгајам
меланхолију коју дишем.

Док, црви најбоље познају живот.

А играју пахуље плес безгласни,
бесмртно глуво коло гламочко.

Ја нисам онај коме пишеш
из своје таме, давним осмехом,
девојко коју тек треба да ексхумирају,
чији осмех беше светлост сушти.

Не додируј ме,
ја сам анђеоло трена,
увек на губитку што је.

Оче мој којем си ме паклу заветовао?

2.

Речи понестају
док загледан јесам у врт
где биље сво је мртво
и где царује смрт.

Речи што искупљују
и окајавају у таласима.

Будиш ли ме, жено
с којом поделих Пакао?

Собе. У којој се растадох
од наивне љубави.

Не буди дечака у мени.
Умореног. Закланог жлицом.

Водо тавна по којој таласа
светлост што не понире
у дубоки зденац моје патње.

3.

Дан је гранатирао
моју стварност,
сећање трули у секунди.

Хара-кири година
огрезлих у смрт.

Увенули смо свет.

Претили од убијених векова
који муче у градовима под земљом.

То што нас мори, то нас
и јача, док слепи, зурећи у месец
не видимо сунце.

Вуку је човек вук.
Вук је човеку брат.

Издржати препразнинске дане.

Светковина ловор лажних.

4.

Рекао сам:

“Офелија, Офембах”

– одгонетајући Омегу,

талмудска док призивах времена.

Земља кад још само опстојаваше

на води. Острањенија.

Згађено заглединог у плавет из кала.

Сужњевитог. Прешли смо Арарат

Творчева стрпљења.

Пушкотет је родољубна мисао.

Силе. Исток замире,

Запад запада у мрак

кловнове вреће, тамне као

вавилонски језици одсудног трена.

Где бити ћемо кад умираће “сутра”?

5.

Јеси ли одгледала свет?
Душо склупчана у Будину мисао.

Стопе тајинске, стопе
нутарњега, осећам, хода.

Удаљавајући се од предела
занебесалог од смрти.

Еклогом пастирске осаме
звук тишински одјекује.
По којем смо другорођени.

Умотани у целофан док смо
Оносветовног.

Као мртваци које видех '93. године,
кад их довукоше с купрешког ратишта.

Комарци док сисаше
стварност њихове плоти.

Свод док је ћутао.

6.

Ти улазиш у мој ум,
јаче но Бетовенова Девета
Симфонија, крику главе
камом одсечене у Јадовном.

Глуво је све и не чује небо
крик којим ридаш. Звучиш стравом.

Звер се у нама наслађује,
хранећи се нашом мржњом.

Масакрирали су нашу људскост.
Топло се сири крв на оковима неба.

Кастриране човечности.

7.

Клаустрофобична поподнева
што неме наш Poesis.

Сартровска је мучнина
над нама. Тракл што шири
руке као паун из Хада.

Са крошњи капље светлост
у таму. Милоска Венера,
из таме случајно ископана.

Мумијски снена. Крет златила
и плесни док зашто смо само заборав?

Као ципеле навучене на мртвачко тело
пред полазак у бескрај краја.

Који нас невидом плаши.

8.

Који стајаше пред затвореним дверима,
у непокајању, сатрти биће.

На путу за Елеусину, где срце
и биће су налик пчелињем роју.

Тврди бедем смисла и сукр(и)вице.

Пламињају главиње удивљења
кад ангел походи путе.

Пусте. Пуштене у вечност.

9.

Још тада била си књига.
Тешка као Сизифов камен.

Слобода међу нама била је
оно што нас веже. Која је
зачела безгрешан крај.

Из чијег ми кавеза сада машеш,
душо истргнута из глине и кала
кроз који струјаше крв и секунде.

Головрате. Разуздане у свој својој
смрти. Као јеврејски дечаци који
чекају свој ред пред крематоријумом.

Безазлени и дрхтави. Као ти и ја.

10.

Немењања се једино бојим.
Под сунцем овим које изаћи
неће дана једног.

А ваше ме очи и сада мотре,
Госпо. Елегијски снене.

Пустоши се бојећи,
која остаје изван овога света.

Далеко у мени, певају срушена
краљевства над којим Господ оштри
мач свога гнева. Далеко у мени.

У бескрају мене-пустиње.

11.

Они што заслужише вечност,
у власти смирености,
налик су барским створењима.

Тишим од тишине.

Тамо где утихнуо је глас воде и шуме.

Између којих варљиви ветар
кротко плете мрежу од досаде.

Па ипак, дубоко у мени,
глас њихов громко одјекује.

И руши зидове моје таштине.

12.

Оно што једначи слугу и господара,
о танкој нити траве виси.

У простору којег губимо.
Сваког дана све више.

Наликујући Ономе који дође
да тражи човека међу вуковима.

Без упаљеног фењера у дану
који не распознаје свест нашу.

Од ниҳилизма нашег нутарњег
бестијаријума. Сачињен од праха,
стојиш ћутке и бледиш. Расањен.

13.

Свило неотканих речи,
што дижеш палисаду љубави
у нама, по Богу ли си овде,

док шапуће носталгија причу
сиринску, тајинску.

Речима Оног коме недостојни
јесмо ноге опрати, или пак,
дотаћи се хаље, ризе му.

Од грозних наших нутрина,
у којима, највећма, пребива демон.

Од пређе наших мисли.
Сачињен. Сатворен. Прежде.

14.

Кам преко руба зденца бачен.
Одоздо. То је душа наша.

Опомињаше Ендре Ади.
Који падне пре неголи и завитлан
у плавет, буде. Ипак свемир

камен у ваздуху држи.

Од наших душа начињен.
И топао. Као чорба коју кусаше
мртви које куга у смрт, ономад, сабра.

15.

Јуче бејасмо као исон.

Суревњиво умољен, у ђаконикону
под отвореним небом.

Негде под ногама
неког невидљивог ангела, склупчани.

Данас већ нисмо, а сутра нас
се ни прашина од нас настала
сећати неће. Ни отекла крв, ни вода.

Све сем светлости, од које записани јесмо.

Белешка о писцу

Радомир Д. Митрић, рођен је 29. 4. 1981. године у Јајцу, у Босни и Херцеговини. Завршио студиј књижевности Филозофског факултета у Бањалуци, где живи и ради, у својству асистента при овој високошколској установи, као и при Филолошком факултету. Писањем се бави од своје четрнаесте године, поезија му је објављивана у бројним часописима и превођена на енглески, немачки, француски, италијански, шпански, руски и бугарски језик. О његовој поезији објављено је мноштво књижевних приказа.

За књижевни рад добио бројне награде, од којих су најважније:

- Награђиван на Тридесетпетом фестивалу југословенске поезије младих Врбас (2003),
- Добио *Бранкову* награду ДКВ (2005),
- Награда *Милош Црњански* УКС (2005),
- *Слово Подгрмеча* (2007),
- I награда на Међународном конкурс поезије *Castello di Duino*, коју додељује Poesia e Solidarietà, Трст, Италија, (2008), (1410 учесника из 95 земаља света),
- Награда града Бања Луке (2008),
- Медаља *Nosside*, признање Unesco World Poetry Directory-ја, Ређо Калабрија, Италија (2009),
- I награда за поезију Међународног фестивала Душко Трифуновић, Нови Сад, (2010).

До сада објавио 5 књига песама:

- **Носталгија за пуноћом** (Арт принт, Бања Лука, 2004),

- **Освешћење**, (Народна књига/Алфа, Београд, 2007),
- **Summer Quartette and Story about Mediterranean/Љетњи квартет и Прича о Медитерану**, (Арт принт, Бања Лука, 2008.),
- **Унутрашњи Вавилон**, (Арт принт, Бања Лука, 2008),
- **Морнарски Танго**, (Конектум, Сарајево, 2010).

Поезија му је заступљена у неколико зборника и антологија, од којих су најважнији наслови: *Voci-Silenzio/Voices-Silence*, Ibiskos Editrice Risolo, Емпולי, Италија, 2008., *Nosside 2008, 2009*, Reggio Calabria, Città del Bergamoto, Италија, 2008. 2009., *Ван Кутује*, Глигорије Дијак, Подгорица, 2009., *Neue Literatur aus Bosnien und Herzegowina*, Традуки, Сарајево, 2010. и *Антологија добитника Бранкове награде*, Нови Сад, 2010.

Преводи са енглеског језика.

Copyright © by Radomir D. Mitrić